

Jakelu: Tartuntatautivastuulääkärit ja -terveydenhoitajat, PSHP, TAYS ja Coxa Oy

VESIEPIDEMIA:

Miten toimia, kun ulostenäytteestä on löytynyt alkueläin?

Infektiolääkäri Janne Laine, TAYS, janne.laine@pshp.fi

Nokiolla vesiepidemian vuoksi hoitoon hakeutuneista potilaista on tutkittu ulosteen parasiittimäärityksiä. Merkittävässä määrin parasiitteja ei ole toistaiseksi näytteistä löytynyt, mutta yksittäisten positiivisten löydösten tulkinnasta on esiintynyt epätietoisuutta.

Laboratoriokeskukseen tulleista näytteistä ei alkueläinpatogeenia ole löytynyt. Tietoomme on kuitenkin tullut 4 *Giardia lamblia* ja yksi *Blastocystis hominis* -löydös, näissä tapauksissa näytteet on ilmeisesti otettu yksityisellä lääkäriasemalla ja tutkittu muualla kuin PSHP:n laboratoriokeskuksessa.

Kaiken kaikkiaan toistaiseksi pidetään epätodennäköisenä sitä, että alkueläimet olisivat merkittäviä patogeenia Nokian vesiepidemiassa. Mahdollisimmin on pidetty *Giardia lamblia* ja *Cryptosporidium parvum* -alkueläimiä. Näytteiden tutkimisessa on pyritty optimoimaan herkkyys näiden patogeenien löytämiseksi.

*Giardia*asia voidaan hoitaa viiden vuorokauden mittaisella metronidatsolikuurilla. Hyvää ja helposti saatavaa hoitoa kryptosporidioosiin ei ole. Kryptosporidioosi perusterveellä henkilöllä on kuitenkin yleensä itsestään parantuva tauti. Vain vahvasti immuunivajavaisilla kryptosporidioosi voi olla vaarallinen infektio. Mikäli kryptosporidioosi- tai giardia-löydöksiä tavataan, toivotaan niistä ilmoitettavan TAYS:n infektiolääkärille. Toivomme ilmoitusta myös muista vesiepidemiaan liittyvistä ulostelöydöksistä, jos näyte on tutkittu muualla kuin PSHP:n Laboratoriokeskuksessa.

Entamoeba histolytica on ameboista ainoa varma patogeeni. Se on suomalaisessa väestössä hyvin harvinainen, ja on sen vuoksi erittäin epätodennäköistä, että kukaan olisi saanut tartuntaa Nokian vedestä. Mikäli vastoin odotuksia *Entamoeba histolytica* löytyisi, toivotaan asiasta otettavan yhteyttä TAYS:n infektiolääkärin. Kaikki muut *Entamoeba* -lajit ovat apatogeenia, eivätkä aiheuta toimenpiteitä.

Ulosteen parasiittinäytteistä voidaan löytää myös sellaisia alkueläimiä, jotka primaaristi eivät tarvitse hoitoa. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- *Blastocystis hominii*
- *Endolimax nana*
- *Iodamoeba bütschlii*
- Muut *Entamoeba* -lajit kuin *Entamoeba histolytica*

Alkueläinvastauksia tulkittaessa kannattaa muistaa, että terveessä suomalaisväestössä 4,9 %:lla löytyy ulosteesta suolistoparasiitteja. Niinpä Nokian kokoisesta kaupungista tällaisia löydöksiä tehtäisiin joka tapauksessa vesiepidemiasta riippumattakin.

Ohjeet parasiittinäytteiden ottamisesta saastuneen veden alueella vatsatautiin sairastuneista nokialaisista:

Mikäli potilaalla on pitkittynyt ripuli tai vatsan turvotusta, pahoinvointia, vatsakipua tai laihtumista, parasiitin aiheuttama suolistoinfektio on mahdollinen. Tuolloin suositellaan otettavaksi F-parasiitit x 3 ja F-Cryptosporidiumvärjitys x 1 (F-CrypVr).